

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนานวัตกรรมสังคม

วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต

เลขที่ 52/437 หมู่บ้านเมืองเอก ถนนพหลโยธิน ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000

การจัดสวัสดิการเชิงรุก และโอกาสของการพึ่งตนเองที่นาอ้อ

กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ (ออมวันละบาท) อำเภอเมือง จังหวัดเลย

ความเป็นมา

กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ (ออมวันละบาท) อำเภอเมือง จังหวัดเลย จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2547 สมาชิกแรกเริ่ม 375 คน ปัจจุบันมีสมาชิก 5,992 คน (คิดเป็น 97% ของประชากรของเทศบาลตำบลนาอ้อ ซึ่งมีอยู่จำนวน 6,192 คน) มีเงินกองทุนสะสมจนถึงปัจจุบัน 75,617,994 บาท คงเหลือ ณ ปัจจุบัน 13,339,457 บาท เป็นกองทุนที่จัดให้บริการสวัสดิการต่าง ๆ ที่ครอบคลุมทุกช่วงวัย ตามความจำเป็นเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นตั้งแต่การเกิด การเจ็บป่วย การศึกษา และการเสียชีวิต

บริการที่โดดเด่นของการบริการสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อมีทั้งเรื่องของการเพิ่มแหล่งรายได้ของกองทุน และการจัดบริการเชิงรุก

กิจกรรม

การเพิ่มช่องทางของรายได้สมทบกองทุน โดยปกติทั่วไปของแหล่งรายได้ของกองทุนสวัสดิการชุมชนจะมาจาก (1) การสมทบของสมาชิกจากการออมวันละบาท (2) การสมทบงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (3) การสมทบจากสถาบันพัฒนาองค์กรเอกชน (พอช.) สำหรับกรณีของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ จะมีรายได้เพิ่มเติมอีก 2 แหล่ง คือ (1) จากผลประโยชน์จากการซื้อกองทุนเงินสำรองธนาบัตรของธนาคารออมสิน ในวงเงิน 1,000,000 บาท และ ธกส. ในวงเงิน 500,000 บาท และ (2) เงินสมทบจากร้านค้าสวัสดิการชุมชน

การบริการสวัสดิการเชิงรุกจากการบริการของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ มี 4 รายการด้วยกัน ประกอบด้วย

1. สวัสดิการร้านค้าชุมชนตามแนวทางประชารัฐ

เป็นบริการการจัดจำหน่ายสินค้าสำหรับสมาชิกและบุคคลทั่วไปในชุมชน ที่ริเริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 และนำไปเป็นโครงการร่วมกับแนวทางประชารัฐในปี พ.ศ. 2558 จนถึงปัจจุบัน การบริการดังกล่าวทำให้ยอดการจำหน่ายสินค้าของร้านค้าในแต่ละปีเพิ่มขึ้น จากยอดขาย 65,430 บาท ในปี พ.ศ. 2556 เป็น 730,230 บาท ในปี พ.ศ. 2562 ซึ่งเพิ่มขึ้นมากกว่า 10 เท่าตัว ทั้งนี้ก็เพราะการซื้อสินค้าจากร้านสวัสดิการชุมชน ผู้ซื้อซึ่งเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน จะได้ประโยชน์กลับคืนทั้งในรูปแบบ เช่น (1) การเฉลี่ยคืนเงินสำหรับผู้ซื้อ (2) เงินปันผล (3) สมทบสวัสดิการ (รายการเพิ่มเติมจากการช่วยเหลือของกองทุนสวัสดิการชุมชน) และ (4) สมทบเป็นรายได้ของกองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งเป็นเรื่องที่สร้างประโยชน์ทั้งต่อสมาชิกของกองทุนสวัสดิการชุมชนทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

2. สวัสดิการ อปพร. ผู้บริการรถรับ-ส่งผู้ป่วย

ด้วยงานบริการของเทศบาลตำบลนาอ้อ ได้จัดให้มีบริการอาสาสมัคร อปพร. เพื่อบริการรับ-ผู้ป่วย ซึ่งในแต่ละเดือนจะมีบริการในสถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนเป็นอย่างน้อย 2 – 3 ครั้งต่อเดือน กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนาอ้อ จึงได้บริจาคเงินสมทบเริ่มต้นเพื่อก่อตั้งกองทุนสวัสดิการสำหรับ อปพร. จำนวน 100,000 บาท (ปัจจุบันกองทุนนี้มีเงินทั้งสิ้น 430,000 บาท)

3. สวัสดิการบ้านมั่นคงนาอ้อ

เป็นบริการสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยสำหรับสมาชิกของกองทุนสวัสดิการชุมชน ที่มีความเดือดร้อนเรื่องการจัดการที่อยู่อาศัย ซึ่งนับจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ได้จัดให้บริการที่นำไปสู่การสร้างบ้านแล้วเสร็จแล้วจำนวน 40 หลัง อยู่ในระหว่างดำเนินการอีก 40 หลัง และผลจากการจัดการเรื่องนี้ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการสนับสนุนการส่งเสริมอาชีพสำหรับสมาชิกที่สร้างบ้าน เป็นเงินจำนวน 489,000 บาท จนสามารถสร้างเป็นศูนย์เรียนรู้สวัสดิการชุมชนต้นแบบสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ และผู้สนใจทั่วไป

4. สวัสดิการองค์กรผู้อุทิศตนเพื่อชุมชน

เป็นบริการที่จัดบริการเพื่อการช่วยเหลือต่อครอบครัวสมาชิกของกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เสียชีวิต โดยถือว่าสมาชิกเหล่านั้นได้ร่วมอุทิศตนเพื่อชุมชน จากการสมทบเงินเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยการนี้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนาอ้อ ได้ร่วมเป็นเจ้าของภาพในการจัดงานศพที่เกี่ยวข้องกับค่าเช่าสถานที่ ค่าเช่าเครื่องเสียง หลอดไฟ สายไฟ ค่าตกแต่งดอกไม้ ค่าจ้างแม่ครัวทำอาหาร รวมเป็นค่าใช้จ่ายต่อรายโดยประมาณ 35,000 บาท

ผลสำเร็จ

การจัดการของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อที่ประสบความสำเร็จตามรายละเอียดข้างต้น จะมีทั้งการจัดหาแหล่งสมทบรายได้ และการจัดให้มีบริการที่เพิ่มเติมไปจากบริการช่วยเหลือเรื่องเกิดเจ็บป่วย และเสียชีวิต ใน 4 กิจกรรม/โครงการด้วยกัน คือ สวัสดิการร้านค้าชุมชนตามแนวทางประชารัฐสวัสดิการ อปพร. ผู้บริการรถรับ-ส่งผู้ป่วย สวัสดิการบ้านมั่นคงและการส่งเสริมอาชีพ และสวัสดิการองค์กรผู้อุทิศตนเพื่อชุมชน

ความใหม่-ความสามารถ

ความสำเร็จของการริเริ่มงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลนาอ้อ เป็นการบ่งบอกถึงความใหม่-ความสามารถที่ต่างไปจากกองทุนสวัสดิการชุมชนโดยทั่วไป เป็นนวัตกรรมสังคมของการขยายกรอบจากการดำเนินตามข้อแนะนำเบื้องต้น เป็นกิจการเชิงรุก ทั้งการจัดรายได้ และการจัดกิจกรรมบริการสวัสดิการ

ผลต่อการเปลี่ยนแปลง

การขยายกรอบของการจัดการทั้งรายได้และการบริการสวัสดิการข้างต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายได้ที่เป็นรายการสมทบจากร้านค้าสวัสดิการชุมชน ซึ่งเป็นกิจการที่เริ่มขึ้นด้วยกระบวนการทำงานขององค์กรชุมชน เป็นความสำเร็จ ความใหม่-ความสามารถ หรือเป็นนวัตกรรมสังคมที่จะนำไปสู่การพึ่งพาตนเองของกองทุนสวัสดิการชุมชนได้อย่างยั่งยืน และจะเป็นกลไกที่นำไปสู่การพึ่งพาการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต่าง ๆ ในอนาคต

.....

สำนักประสานเครือข่ายสวัสดิการชุมชน

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

ตุลาคม 2563